

391. Varia (19)

1. Een zoutwaterbekken bevat zout water. Deze zoutevis is hopelijk niet zouteloos en wordt zeker niet zoutloos gegeten. Een zucchetti is een soort van eetbare pompoen, een zucchini een courgette en de zuccotto (Jaarboek 2009) een Italiaans nagerecht. Hij is zozeer bedroefd dat hij nauwelijks meer ademen kan. Homoseksualiteit wordt soms aangeduid met 'zo-zijn'. Je kunt er zowat 12 exemplaren voor kopen, al zijn die dan maar zozo. Zover mijn mening telt: gooi ze zo ver mogelijk weg. Verder dus dan zover het oog reikt, zo ver als het oog kan zien. Of wil je er zo ver niet in meegaan? Twee maal twee is vier, dat hoeft ik je toch geen tweemaal te zeggen? Hij was maar een zoveelsterangs acteur, minder nog dan een derderangsacteur. Het is zoveel te beter dat je zo veel wijn koopt voor zoveel party's als er dit jaar nog komen. Er zijn nog zoveel andere mogelijkheden, zeker wel vijf. Elke chef-kok weet het: zoveel hoofden, zoveel zinnen!

2. In het zoveeljarige contract staat dat de vracht steeds over zoveel kilometer vervoerd moet worden. Op het gebied van '*kwab*' is wel het nodige te beleven: achterhoofdkwab (lobus occipitalis, occipitaalkwab, nog niet in VD), achterkwab (achterste kwab van de hypofyse), veelkwabbig, kwabberig, vorskwab (een soort van meun van de schelvisfamilie; men onderscheidt de drie-, vier-, vijfdradige en de Noorse meun), kwabbig, frontaalkwab (Jaarboek 2008: voorhoofdkwab, lobus frontalis), kwabaal (aalkwab), halskwab (wam, kossem), interlobium (ruimte tussen twee longkwabben), het primaire gezichtscentrum (in de middenhersenen), het corticale gezichtscentrum (in de achterhoofdkwab) en het bijvoeglijk naamwoord 'frontotemporaal' zoals in frontotemporale dementie (van, betreffende de frontaalkwab en de temporaalkwab in de hersenen). Waar is de millisievert de eenheid van?

3. De tiktaalik (Jaarboek 2009) is een uitgestorven dier, beschouwd als een overgangsvorm tussen de vissen en de landdieren. De temporaalkwab (Jaarboek 2009) is de slaapkwab. De staartkwab is een der twee leverkwabben (lobus caudatus). Wat is dat een lobbess van een vent! De pituitrine is een extract uit de achterkwab van de pijnappelklier. Zie voor de reukkwab Van Dale en voor de relikwab het Jaarboek 2008. Somatropine is het door de voorkwab van de hypofyse in de hersenen geproduceerde hormoon dat de groei van weefsels en organen stimuleert (vergelijk: groeihormoon). De kruinkwab is de hersenkwab onder de kruin. Kan ik met deze kennis neuroloog worden? Wijs op de kaart eens aan: de arctische cirkel, Zuidwest-Flevoland en de zuidelijke Sahara. De zusterschool met de nonnen had nog een zusterschool in Limburg. Zwalpen is schokkend bewegen. Hij had een zwambiet van het jenever drinken.

4. Met een dekzwabbertje maak je het dek schoon. Een zuilbasement is het voetstuk van een zuil. De zwaar besnorde man was zwaarbelast, eigenlijk veel te zwaar belast. De zwaarbevochten zege op de zwaarbeproevede, -beveiligde en -bewapende stad mocht er zijn. Het zwaard van Damocles hing hem boven het hoofd. Hij heeft er weer flink op los gezwansd. Ik geef het je zwart-op-wit: Zwarte Piet moet zich zwart maken. De meeste zwart-Amerikanen houden niet van zwartepieten. Ze zullen elkaar ook niet zwartmaken. Dat zijn ze wellicht al, maar dat wordt hier niet bedoeld. In de Zwarte Zeeregio werd een zwart-New Yorker betrapt op zwartrijden. Een Zwartvoetindiaan behoort tot de Sioux. Is het grote zwart-witdenken begonnen? Een gehuurde zwitser kan ook best Zwitser zijn. Een bekend gezegde is: geen geld, geen zwitsers. Hij was zo zat als een zwitser. Zijn vinger zweerde; hij zwoer een eed ermee.

5. Dan volgen hier nog wat dicteewoorden uit de krochten van het alfabet: zyklon B (gifgas), zygoten (zygoot, versmelting van twee gameten), zygenen (grote vlinderfamilie met onder andere de sint-jansvlinder), zydeco (volksmuziek langs de Mississippi) en Zwitsers-Duits (Schwyzerdütsch). Uit die taal stammen de woorden: arve (alpenden), hugenoot (van eedgenoot), kепie (militair hoofddekse), muesli (Zwitsers rauwkostgerecht), putsch (staatsgreep), rösti (gerecht van gesnipperde of geraspte aardappel) en rufenen (verwoestende slijkvloeden). En het restant uit de krochten: zwitserlevengevoel, zwingliaan en zwezeriken.

6. Bij hypo- en hypertensie gaat het niet goed met de bloeddruk. Lumbago (spit) en lagerugpijn zijn niet helemaal hetzelfde. Ik douchte me in de douchecabine, ik typte en maakte een typefout, ik tackelde en voerde een tackle uit en ik dribbelde en voerde een dribbel uit. In mijn complicekring had ik kompanen die de complexe complexen wisten te [verouderd] kraken (en de pc's daar wisten te hacken). Gooi dat compoteje maar bij de compost. Wat, zit hij daar met een compotelepel in te klauwen? Dan is hij non compos mentis. Kunnen we geen compromistje (GB – uitspraak – VD ook: compromisje) sluiten? Geschiedt compressie dan niet met een kompres? Een compte-rendu is een financieel verslag (in de financiële wereld dus). Een comprimé is een pastille met (bij) geneesmiddelen. De heer Comstock (van de, u-weet-wel) had als levensdoel tegenwerken van zedeloze literatuur. De conferenciëre vergastte ons op confabulaties.

7. Een concha is een doopschelp en een concertino een klein concert. De congopauw en het congolinnen komen net als de Congolezen uit Congo (Congo-Brazzaville of Congo-Kinshasa). Elke kegel vertoont coniciteit. Na de mislukte conga kreeg de confuse dansleraar zijn congé. Een confrérie bestaat uit confrères. Confiscabele goederen zijn confisqueerbaar: ze worden bij confiscatie geconfisqueerd. Een condolyma is een wratvormige uitwas ten gevolge van een venerische ziekte. Kennis van zaken is een conditio sine qua non. Een condottiere was een aanvoerder van huursoldaten. In een concomitant schrijven ontving hij condoleances met betrekking tot zijn concubine. Dat is nog eens een concieze samenvatting! De conchyliologie (conchologie) is de leer der schelpen. Hij had een connataal gebrek. Er was consensus over de te verlenen concessies. Wat is een contra-alt?

8. Consciëntiestoppers zijn grote, droge aardappelen. Het conopeum is een gordijntje voor het (de) tabernakel. Wie consanguïen zijn, vertonen consanguiniteit. Een consigliere is een raadsman van de maffia. Bij 'gouden oorijzer' is er sprake van een contradictio in adjecto. Continue en ambigue processen moet in je in hun contiguiteit bekijken. Wat doet de afdeling contentieux van de Raad van State, contentieuze rechtspraak bedrijven? Op de consoletafel werd het consolbaken uitgetekend. Consilia abeundi aan de universiteit zijn altijd pijnlijk. Bij contrasigneren geeft een minister zijn contraseign. Er waren twee contubernalen (mede-inwonenden). Bij een conurbatie grenzen twee agglomeraties aan elkaar. Een convenienceproduct is een kant-en-klaar voedselproduct [klemtoon], een conversationpiece een praatstuk. Is de kosmos niet het resultaat van een ingenieuze cosmetische operatie?

9. Een coscoroba is een zwaangans. Een corsetière, een korsettenmaakster, maakt korsetten en corseletten. Het corporate image moet zwaar bewaakt worden. Dat geldt ook voor de zwaarbewaakte gevangenis. De coronary care is de hartbewaking. Cornrows vormen een kapsel. Een kornet is een militair, met een cornet-à-pistons maak je muziek. Een cornard is een hoorndrager, een cocu. De corgi's vormen een hondenras. De cordons bleus (topkoks) bereidden cordon bleus. Een coquero is een cocakauwer. Coq-au-vin is een gerecht van kip, gestoofd in wijn. Een coq-à-l'âne is een wartalig gedicht. Een copula is een koppelwerkwoord. Kopiëren (copyen, hij copyt, zij copyde, we hebben gecopyd) heeft iets van een coproductie. Een cope [koo-puh] is een rechthoekige kavel. En ten slotte nog wat dicteewoorden: conveyer (transporteur), convoyeur (begeleidt een konvooi), coolingdown (en warming-up), cool- en hotjazz, coopertest, co-ouder, coschap, copaiva (een boom), copernicanisme, copperfieldiaans en copperhead (een giftige Amerikaanse slang uit de familie der ratelslangachtigen).

10. Zoeken op '*menti*' geeft onder andere: absentia mentis (verstrooidheid), aidsdementie, amentia (kraambedpsychose), cementiet (ijzercarbide), clementia tecta rigore (mildheid onder de schijn van strengheid), clementine (variëteit van mandarijn), een dementi (logenstraffing, loochening), dementia paralytica (hersenververking), dementia praecox (schizofrenie), dementia praesenilis (preseniele dementie, op jonge leeftijd beginnende dementie), dementia senilis (ouderdomsdementie, dementie op oudere leeftijd), evenementieel (Jaarboek 2009), managementinformatie, menticide (brainwashing, hersenspoeling), mentis gratissimus error (een allerprettigste vergissing: bij monopoly van de bank in uw voordeel?), mentis suae non esse (niet bij zijn verstand zijn), nieuwtestamenticus,

reglementitis (Jaarboek 2007: overdreven regelzucht), sanae mentis (bij zijn verstand), spem mentita
seges (een gewas dat niet aan de verwachtingen heeft beantwoord), tormentil (een soort van
ganzerik) en de tormentilwortel.

Rein Leentfaar